

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5885/2024
24.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драган Бојанић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Мирослав Мирковић адвокат из ..., ради измене одлуке о издржавању, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 371/23 од 10.10.2023. године, у седници одржаној 24.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 371/23 од 10.10.2023. године и пресуда Основног суда у Параћину П2 89/23 од 16.05.2023. године тако што се одбија захтев да се тужилца обавезе да месечне износе издржавања малолетне деце плаћа почев од 08.02.2022. године па до 30.04.2022. године, док се у преосталом делу ревизија тужиле **ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 371/23 од 10.10.2023. године одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена пресуда Основног суда у Параћину П2 89/23 од 16.05.2023. године којом је обавезана тужилца да на име издржавања своје деце и то малолетног ВВ плаћа месечно износ од 15.945,00 динара и малолетног ГГ плаћа месечно износ од 17.044,00 динара почев од 08.02.2022. године, као дана подношења тужбе па убудуће док за то постоје законски услови и основ сваког 1. до 5. у месецу за текући месец док постоји обавеза плаћања издржавања на руке туженом ББ из ..., одлучано да се овом пресудом мења правноснажна пресуда Основног суда у Параћину П2 414/14 од 20.05.2015. године у ставу трећем изреке који се односи на допринос издржавања малолетне деце ВВ и ГГ и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавила тужилца због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) и члана 202. Породичног закона, а у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 10/23) па је оценио да ревизија тужиле је делимично основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводи ревидента да је у поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП нису могли бити предмет оцене ревизијског суда обзиром да се из ових разлога сходно члану 407. став 1. ЗПП ревизија не може изјавити.

Парничне странке су биле у браку све до развода 20.05.2015. године када је разведен правноснажном пресудом којом је одређено да ће мајка самостално вршити родитељско право над заједничком малолетном децом ВВ и ГГ а отац обавезан да на име доприноса у издржавању малолетне деце плаћа месечно износ од 19.361,00 динар и то 9.121,00 динар на име издржавања малолетног ВВ и 10.240,00 динара на име издржавања малолетног ГГ почев од пресуђења па убудуће. Правноснажном делимичном пресудом од 07.04.2022. године одлучено је да ће родитељско право над малолетном децом самостално вршити отац, тужени ББ, по којој пресуди малолетна деца од маја месеца 2022. године живе код оца. Мајка, која је рођена 1984. године је незапослена од 2015. године, повремено од обраде дуња заради око 300 евра а помажу је мајка и сестра. Од 2022. године више борави у Аустрији како би неговала мајку која тамо живи и ради. Живи са мајком у мајчиној кући и поседује ауто 2007. годиште. Отац је рођен 1985. године, по занимању је ... и зарађује око 65.000,00 динара месечно. Живи у очевој кући од 100 м² за које су трошкови становања око 9.000,00 динара месечно а за грејање се зими плаћа око 18.000,00 динара месечно. Потребе малолетне деце утврђене су из налаза и мишљења вештака на који странке нису имале примедбе тако да су месечне потребе малолетног ВВ 31.889,99 динара, а ГГ 34.088,31 динар. Деца немају ваншколских активности а висину месечних потреба судски вештак је утврдио и на основу трошкова становања и рекреативне наставе на коју ће деца као школарци ићи.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су оценили да су се сагласно члану 164. Породичног закона стекли услови за измену одлуке о доприносу издржавања малолетне деце одређене претходном судском одлуком од 20.05.2015. године. Имајући у виду потребе поверилаца издржавања и оцењујући да мајка има могућности да на име свог доприноса за издржавање малолетног ВВ и ГГ плаћа половину утврђених месечних потреба правилно су нижестепени судови у смислу члана 160. став 1. и 2. Породичног закона утврдили висину мајчиног доприноса издржавању малолетних синова.

И по оцени Врховног суда промениле су се околности на основу којих је донета претходна одлука о доприносу за издржавање малолетне деце у смислу члана 164. Породичног закона. Од дана доношења претходне одлуке 2015. године измениле су се околности тако што су деца поверена оцу на самостално вршење родитељског права, у међувремену су пошла у школу па су и њихове потребе у време претходне одлуке биле знатно мање него сада када су 7 година старији јер се потребе које се огледају у исхрани, одевању, хигијени, образовању, становању и разоноди повећавају са узрастом

детета. Правилно су нижестепени судови применом одредби чланова 160. – 163. Породичног закона утврдили потребе малолетних синова странака који су условљени њиховим годинама и потребом за образовањем као и могућности дужника издржавања који су условљени њиховим приходима, могућностима за запослење и стицање зарада, њиховим годинама живота и радном способношћу као и њиховим личним потребама, те да тужиља тренутно борави у Аустрији као и да на околност потребе помагања оперисаној мајци није пружила релевантне доказе.

Имајући у виду све околности конкретног случаја и примењујући на њих критеријуме за одређивање издржавања овај суд сматра да је правилан закључак нижестепених судова да је тужиља у могућности да на име свог доприноса за издржавање своје малолетне деце плаћа и то за малолетног ВВ 15.945,00 динара а за малолетног ГГ 17.044,00 динара месечно. Досуђеним издржавањем обезбеђују се животни и здравствени услови за правилан и потпун развој малолетне деце а истовремено се не угрожава егзистенција саме тужиље као дужника издржава. Посебно јер је тужиља у обавези да ангажује све могућности и уложи додатни напор да, на све дозвољене начине, обезбеди средства како за своје тако и за издржавање своје деце што је њена законска обавеза која се сходно члану 167. став 2. Породичног закона ни под којим условима, ни у каквој тешкој материјалној и животној ситуацији не може ослободити. Остала средства за издржавање малолетне деце обезбедиће њихов отац коме се у допринос издржавања урачунава и свакодневни рад и старање да деци обезбеди услове за правилан раст и развој.

Осталим наводима ревизије тужиља оспорава правилост утврђеног чињеничног стања из ког разлога се у конкретном случају, сходно члану 407. ЗПП ревизија не може изјавити.

Међутим основано се ревизијом тужиље указује да је погрешно примењено материјално право када је одлучено о почетку обавезе плаћања доприноса за издржавање.

Наиме одредбом члана 73. Породичног закона прописано је да родитељи имају право и дужност да издржавају дете под условима одређеним овим законом, док је одредбом члана 272. истог закона у ставу 3. прописано да када суд донесе одлуку о заједничком или самосталном вршењу родитељског права а дете се не налази код родитеља који треба да врши родитељско право суд ће наредити да се дете одмах преда родитељу који треба да врши родитељско право. Како је правноснажном делимичном пресудом од 07.04.2022. године суд одлучио да отац самостално врши родитељско право и обзиром да се у том тренутку деца нису налазила код оца, већ да су прешла да живе са њим 01.05.2022. године то тек од тог тренутка за мајку настаје обавеза плаћања издржавања у смислу члана 226. Породичног закона, према коме је о издржавању деце одлучено, јер од тог тренутка се деца налазе код оца коме су поверена на самостално вршење родитељског права и тек од тада тужиља постаје родитељ који не врши родитељско право јер га је до тада и поред правноснажне пресуде вршила.

Стога су погрешно нижестепени судови закључили да обавеза доприноса за издржавање мајке којој деца нису поверена на вршење родитељског права тече од момента подношења тужбе за измену одлуке о вршењу родитељског права обзиром да је одлука донета на основу тужбе тужиље којој су до тада деца била поверена на

вршење родитељског права те да је она фактички то право вршила све до 01.05.2022. године. Због тога правилна примена цитираних законских одредби обавезује тужиљу да доприноси издржавању своје малолетне деце почев од 01.05.2022. године а не од дана подношења тужбе због чега су у овом делу преиначене одлуке нижестепених судова тако што је одбијен затев да тужиља доприноси издржавању своје малолетне деце почев од 08.02.2022. године па до 30.04.2022. године.

Са свега изнетог, на основу члана 414. и 416. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**